

Број: 01-01-76-31/05
Сарајево, 19.04.2006. године

На основу члана 25. став (1) под е) и члана 43. став (2), а у вези са чланом 4. став (1) под д) Закона о конкуренцији («Службени гласник БиХ», број 48/05) , у поступку који се води пред Конкуренијским савјетом на основу Закључка о покретању истраге број 01-01-76/05 од 20.јула 2005 године, а по захтјеву *International Advertising Association (IAA)* Трампина 4. Сарајево од 15.марта 2005. године поднесеном против ТВ ОБН, Конкуренијски савјет, на 27. сједници одржаној дана 19. априла 2006. године, донио је следеће

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Одбија се Захтјев *International Advertising Association-Chapter* за Босну и Херцеговину против ТВ ОБН, ради нарушавања слободне тржишне конкуренције закључивањем споразума у којима примјењује различите услове за истовјетне трансакције са другим привредним субјектима, доводећи их у неравноправан положај у односу на конкуренцију, као неоснован.

О б р а з л о ж е њ е

Дана 15. марта 2005. године *International Advertising Association-Chapter* (огранак) за Босну и Херцеговину (у даљем тексту: IAA) Трампина 4. Сарајево коју заступа Самра Лучкин, предсједница, поднијела је захтјев за покретање истраге против ТВ ОБН ради нарушавања слободне тржишне конкуренције повредом члана 4. став (1) под д) Закона о конкуренцији закључивањем споразума којима се други привредни субјекти доводе у неједнак односно неравноправан и дискриминирајући положај у области политике цијена и начина рекламирања на ТВ тржишту у Босни и Херцеговини.

У захтјеву IAA наводи да ТВ ОБН политиком цијена услуга рекламирања у закључивању уговора са појединим привредним субјектима крши прописане принципе пословања, доводећи у неравноправан и дискриминирајући положај остале ТВ куће и оглашиваче у Босни и Херцеговини, а што се огледа у следећем:

- склапањем уговора са одређеним привредним субјектима о продаји рекламног простора којима се други привредни субјекти стављају у неравноправан положај на тржишту ТВ рекламирања у Босни и Херцеговини;
- онемогућавањем свим привредним субјектима учествовање у куповини медијског рекламног простора под једнаким условима и цијенама.

Поред изложеног ИАА наводи и друге неправилности везане за плаћање пореза, захтјева за промјену регулативе са циљем да се одрже високи стандарди лиценцирања медија, заштите права запослених на медијима, заштите домаћег тржишта и сл.

КонкурENCIЈски савјет је у складу са утврђеном процедуром тада важећег Закона о конкуренцији («Службени гласник БиХ» број 30/01) дописом број 01-05-85/05 од 21. марта 2005. године и дописом број 01-05-137/05 од 09. маја 2005. године затражио од ИАА додатне информације и чињенице, прије свега оне које ће потврдити наводе у захтјеву који се односе на примјену неједнаког и дискриминирајућег наступа ТВ ОБН према неким клијентима при склапању уговора и онемогућавања свим клијентима кориштење ТВ рекламног простора под једнаким условима и цијенама.

На основу достављене тражене документације од стране ИАА, КонкурENCIЈски савјет је оцијенио да постоји основана сумња о наведеном дискриминирајућем поступању ТВ ОБН, те ће провођењем поступка и непосредног увида у документацију ТВ ОБН-а која није доступна ИАА, утврдити да ли постоји повреда Закона о конкуренцији.

Имајући у виду напријед наведено КонкурENCIЈски савјет је на сједници одржаној дана 20. јула 2005. године донио Рјешење о покретању истраге по захтјеву ИАА против ТВ ОБН због повреде члана 4. став (1) под д) Закона о конкуренцији (Рјешење број 01-01-76/05), које је доставио објема странкама у поступку.

Својим дописом запримљеним дана 28. октобра 2005. године под бројем 01-01-434/05, ТВ ОБН је одговорио на наведено Рјешење о покретању истраге негирајући све наводе из захтјева ИАА.

Дана 28. јула 2005. године ступио је на снагу нови Закон о конкуренцији («Службени гласник БиХ», број 48/05) те је поступак у складу са чланом 59. истог Закона настављен по одредбама тог Закона.

У даљем току поступка у циљу правилне оцјене које чињенице и околности релевантне за поступак треба утврдити, КонкурENCIЈски савјет је у складу са чланом 3. Закона о конкуренцији и Одлуком о утврђивању релевантног тржишта («Службени гласник БиХ», број 1/05) анализирао и утврдио релевантно тржиште.

У оцјени релевантног тржишта КонкурENCIЈски савјет је утврдио:

- да је релевантно тржиште услуга рекламирање производа и услуга привредних субјеката и то искључиво путем ТВ медија. Имајући у виду своје специфичне карактеристике као што је жива слика и тон, учесталост емитовања и цијена, не постоји међусобна замјењивост са другим медијским услугама рекламирања као путем радио станица или штампе и сл.,
- да се као релевантно географско тржиште може сматрати цијела територија Босне и Херцеговине, а на основу података Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине и ТВ ОБН, имајући у виду

специфичности ТВ медија обзиром на географску распрострањеност ТВ сигнала путем земаљске мреже предајника као и све веће присуство кабловске телевизије нарочито у подручјима гдје не допире сигнал антенског ТВ предајника.

Имајући у виду изложену оцјену КонкурENCIЈски савјет је утврдио да је релевантно тржиште у овом случају одређено као тржиште услуга рекламирања производа и услуга привредних субјеката путем ТВ медија, које је предмет њиховог пословања на територији Босне и Херцеговине.

У сврху прикупљања додатних информација и података КонкурENCIЈски савјет је дана 29. новембра 2005. године посетио IAA о чему је сачињена службена забиљешка. Представници IAA су још једном поновили наводе из свог захтјева, а уз спис су приложили мониторинг рекламних услуга са временом и цијенама за период 01. јануара -20. новембра 2005. године, сачињен од стране *Index Bosnia* за потребе *Joint Industry Commity* (JIC).

У даљем току поступка у циљу извођења доказа и утврђивања чињеница КонкурENCIЈски савјет је истог дана посетио ТВ ОБН и извршио увид у пословну документацију, о чему је такођер сачињена службена забиљешка и уз спис су приложене фотокопије сљедећих докумената:

- лиценца за рад издата од РАК-а (Регулаторна Агенција за комуникације БиХ);
- копије уговора о рекламирању које је ТВ ОБН склопио са *BEIERSDORF* д.о.о. из Загреба; MCCANN-Сарајево 2Х;
- цјеновник услуга и услове оглашавања од 01. марта 2005. године;
- цјеновник VIP пакета;
- цјеновник – посебна понуда – мини пакети *off time* емитирања у термину од 07:00 до 17:00 часова.

Том приликом представници ТВ ОБН су образложили пословну политику ТВ ОБН, са посебним нагласком на такозвани «*profit share deal*» програм, што значи да за поједине клијенте који први пут рекламирају или се налазе у финансијским тешкоћама ТВ ОБН (нпр. за мјесец дана) пружа бесплатне услуге рекламирања њихових производа и уколико након истицања тог рока реклама има за посљедицу повећање продаје истих, клијенти плате те услуге по цјеновнику и у већини случајева наставе рекламирање на ТВ ОБН. Такође су истакли да поменути мониторинг *Index Bosnia* није вјеродостојан јер нису узети у обзир сви пакети из цјеновника за VIP клијенте који је доступан јавности и налази се на *web*- страници ТВ ОБН и омогућава његову примјену према свим клијентима под једнаким условима који испуњавају захтјеване критерије.

КонкурENCIЈски савјет је и дана 08. децембра 2005. године извршио увид у финансијски дио пословања ТВ ОБН, са клијентима и то:

- *Beiersdorf* за услуге рекламирања за период од 07. октобра до 20. октобра 2005. године;
- Лура за услуге рекламирања за период од 05. септембра до 30. септембра 2005. године;

- Орион (Болница Свети вид) за услуге рекламирања од 11. маја до 29. маја 2005. године.

У складу са чланом 39. Закона о конкуренцији који прописује обавезно одржавања усмене расправе у предмету када се ради о странкама са супротним интересима, КонкурENCIЈСКИ савјет је одлучио да се као наредна радња у поступку одржи усмена расправа. Прије одржавања усмене расправе КонкурENCIЈСКИ савјет је одредио мјесто и вријеме увида IAA у спис предмета.

Усменој расправи која је одржана дана 22. децембра 2005 године приступиле су обје странке путем својих законских заступника односно опуномоћеника. На усменој расправи странкама су представљени сви релевантни докази до којих је КонкурENCIЈСКИ савјет дошао у току поступка. На предложене доказе странке нису имале примједбе. У току усмене расправе IAA је посебно предложила да се изведу нови докази увидом у уговоре које ТВ ОБН има са Болницом Свети вид, *Lukso*r, Илирија, *Johnson-Johnson*, *Reckit benkiser* и *Beirsdorf AG Hamburg*.

КонкурENCIЈСКИ савјет је прихватио приједлог IAA да се прикупе и допуне наведени докази које је предложила на усменој расправи те се обратио дана 06. јануара 2006. године ТВ ОБН писменим захтјевом за доставу наведених уговора, а које је ТВ ОБН доставио дана 09. јануара 2005. године.

У складу са примједбама IAA изнесеним након извршеног увида у наведене уговоре, КонкурENCIЈСКИ савјет је оцијенио да је потребно провести допунска вјештачења и додатне анализе неопходне за потпуније утврђивање чињеничног стања у циљу доношења правилне одлуке. Како је за извођење тих радњи потребно додатно вријеме, КонкурENCIЈСКИ савјет је на сједници одржаној дана 19. јануара 2006. године одлучио да продужи рок за доношење коначног рјешења за три мјесеца.

Након накнадно изведених доказа, увидом у пословно-техничку документацију ТВ ОБН-а дана 03. фебруара 2006. године и 15. фебруара 2006. године, о чему су сачињене и службене забиљешке као и код раније изведених доказа, КонкурENCIЈСКИ савјет је утврдио сљедеће чињенице релевантне за доношење одлуке и то:

1. ТВ ОБН је усвојила «Цјеновник услуга», који је ступио на снагу 01. марта 2005. године који је транспарентан и доступан свим корисницима услуга ТВ ОБН-а у области ТВ рекламирања (у даљем тексту: клијенти). Овим Цјеновником је утврђено:
 - цијене емитовања;
 - посебни услови и додатне погодности емитовања;
 - агенцијска провизија;
 - количински попусти за клијента;
 - *welcome* бонус;
 - *budžet split* бонус и
 - услови плаћања.

Цјеновником је такође утврђено:

- да је оглашивачка агенција приликом склапања уговора дужна доставити листу клијената са буџетима на основу чега ће клијентима бити одобрена висина количинских попуста и овјерену изјаву клијената о заступању. Клијенти који нису на листи неће моћи остваривати количинске попусте;
- да се за клијенте са годишњим буџетом изнад 200.000,00 KM склапа уговор према посебном додатку цјеновника (Цјеновник за VIP клијенте). Овај цјеновник је подијељен у три пакета и то:

I Пакет за буџет од најмање 500.000,00 KM са просјечном цијеном по секунди од 9,77 KM,

II Пакет за буџет од 400.000,00 до 500.000,00 KM са просјечном цијеном по секунди од 10,39 KM,

III Пакет за буџет од 300.000,00 до 400.000,00 KM са просјечном цијеном по секунди од 11,01 KM и остали пакети за буџет од 200.000,00 до 300.000,00 KM са просјечном цијеном по секунди од 11,62 KM.

2. ТВ ОБН је у своје пословање интерним актом Управе од 01. марта 2005. године под називом «Посебни услови пословања ОБН–*Share profit deal*», увела новину кроз заједничко сношење ризика /добити са клијентима тако што се наплата додатних услуга рекламирања, уколико клијент оствари повећану продају својих производа, врши кроз уговорени постотак од продаје. Овим актом је јасно утврђено да се уговор склапа на минимални период од 12 мјесеци и да се може склопити само са произвођачима или заступницима који су склопили уговор за оглашавање за VIP ПАКЕТ.
3. У уговору које је ТВ ОБН закључила са агенцијом Први медијски простор из Сарајева дана 11.јануара 2005. године за емитовање рекламних спотова клијената агенције: *Johnson Wax*, *Reckit Benckiser*, Карловачка Пивовара, *Heineken*, *Pago* и *LG* на период 01. јануара- 31. децембра 2005. године у потпуности су испоштовани услови и цијене из наведеног Цјеновника и правила о Посебним условима пословања ТВ ОБН-а. Исто се односи и на тројни уговор закључен 31.јануара 2005. године између ТВ ОБН-а, *BEIERSDORF*-а и *S.V.RSA* д.о.о. (агенција) која заступа *BEIERSDORF*.
4. У уговорима закљученим са *Media Group* из Сарајева (агенција) и непосредно са *Reckit Benckiser*-ом, *BEIERSDORF*-ом и Еронетом су утврђене неправилности које се огледају у примјени односно непоштивању услова из поменутих Посебних услова пословања и Цјеновника ТВ ОБН-а. Ово се посебно односи на уговарање цијена нижих од предвиђених и «*Share profit deal*-а».

Имајући у виду да су након поменуте усмене расправе изведени нови докази и утврђене нове чињенице Конкурвенцијски савјет је закључио да је у даљем току поступка потребно одржати још једну усмену расправу како би се странкама омогућило изјашњавање о истим. Друга усмена расправа је одржана 06. марта 2006. године и странке нису имале примједбе на напријед утврђено чињенично стање.

Даљом анализом утврђеног релевантног тржишта рекламирања производа и услуга привредних субјеката путем ТВ медија, које је предмет њиховог пословања на територији Босне и Херцеговине, КонкурENCIЈСКИ савјет је утврдио следеће:

- Укупна тржишна вриједност релевантне услуге (приход остварен рекламирањем производа и услуга путем ТВ медија) на територији Босне и Херцеговине за 2004. и 2005. годину је израчуната као збир појединачних прихода остварених рекламирањем производа и услуга путем ТВ медија свих ТВ кућа (станица),
- На територији Босне и Херцеговине постоје 42 регистроване ТВ куће (станице) које се баве том дјелатношћу,
- Тржишно учешће ТВ ОБН на том релевантном тржишту је око 8,90 % за 2004. годину и 7,65 % за 2005. годину;
- Тржишна учешћа осталих ТВ кућа у Босни и Херцеговини укључујући и ТВ ОБН су:

Рб.	ТВ кућа	Тржишно учешће	
		2004. година	2005. година
1.	РТВ ФБиХ	29,62 %	25,72 %
2.	ПИНК БиХ	12,46 %	15,05 %
3.	НТВ Хауат	11,10 %	13,73 %
4.	РТ РС	9,12 %	7,89 %
5.	ТВ ОБН	8,90%	7,65%
6.	РТВ БиХ	5,35 %	6,59 %
7.	Алт. ТВ Бања Лука	4,11 %	3,90 %
8.	РТВ БН	3,85 %	5,71 %
9.	ЈП РТВ ТК	3,26 %	2,48 %
10.	П РТВ УСК	1,43 %	1,15 %
11.	Све остале ТВ	мање од 1 %	мање од 1 %

- Према подацима Регулаторне агенције за комуникације БиХ проценат покривености емитовања програма ТВ ОБН у односу на укупан број становника у Босни и Херцеговини путем земаљске мреже са својих 37 предајника је 59% становништва према попису из 1991. године. Међутим, ако се узму у обзир демографске промјене које су се десиле након 1991. године, све веће присуство кабловске телевизије на подручјима гдје не допире сигнал са земаљске мреже ТВ предајника као и чињеница да остале локалне ТВ куће као нпр. ТВ КИС преузимају програм ТВ ОБН, тај проценат у садашњем тренутку је много већи.
- Просјечни седмични проценат гледаности програма ТВ ОБН на нивоу Босне и Херцеговине а на основу истраживања *Mareco Index Bosnia*, БиХ *Galup International* је између 4% и 5 %.

На основу изведених доказа и утврђеног чињеничног стања КонкурENCIЈски савјет је утврдио да је ТВ ОБН приликом закључивања уговора о пружању услуга рекламирања са привредним субјектима (агенције и привредни субјекти непосредно) примјењивала различите услове за једнаке трансакције са другим привредним субјектима у односу на усвојени Ценовник и друга наведена правила свог пословања.

Међутим, оцјењујући све ове доказе појединачно, као и у њиховој међусобној повезаности, те након извршене стручне економске анализе урађене на бази утврђеног чињеничног стања, КонкурENCIЈски савјет је оцијенио да ТВ ОБН својим дјеловањем у закључивању наведених уговора, нудећи различите услове за истовјетне трансакције другим привредним субјектима не спријечава, ограничава или нарушава тржишну конкуренцију.

Наведену оцјену КонкурENCIЈски савјет је донио на основу сљедећег:

- Законом о конкуренцији је утврђена категорија доминантног (владајућег) положаја на тржишту као и његова злоупотреба као забрањено конкурENCIЈско понашање. На основу члана 9. Закона о конкуренцији претпоставља се да један привредни субјекат може имати доминантни (владајући) положај на тржишту роба или услуга ако на релевантном тржишту Босне и Херцеговине има тржишно учешће већи од 40%, а два или више њих веће од 60%. Чланом 10. истог Закона је као забрањено конкурENCIЈско дјеловање утврђена злоупотреба доминантног положаја која се између осталог посебно односи на: примјену различитих услова за исту или сличну врсту послова с осталим странама, чиме их доводе у неравноправан и неповољан конкурENCIЈски положај. Имајући у виду низак ниво тржишног учешћа ТВ ОБН-а на релевантном тржишту БиХ може се закључити да ТВ ОБН ни у ком случају не може бити у доминантном положају. Такође сваки спорни напријед наведени уговор који је закључила ТВ ОБН представљао би или би био близу споразуму мале вриједности који би на основу тога био изузет по самом Закону.
- Наведени уговори о пружању услуга рекламирања које је ТВ ОБН закључила непосредно са привредним субјектима, без учешћа агенција, не представљају једнаку трансакцију у смислу Закона о конкуренцији. Закључивање оваквих уговора непосредно са привредним субјектима без учешћа агенција може имати само позитивне ефекте на конкуренцију на тржишту јер смањује трошкове пословања како ТВ станица тако и привредних субјеката који рекламирају своје производе односно услуге.
- Велики број ТВ станица на релевантном тржишту БиХ (42) је гаранција да привредном субјекту или агенцији уколико није задовољна понудом ТВ ОБН-а није ускраћено право избора, односно да се може обратити и осталим ТВ станицама за рекламирање што за посљедицу може имати само нижу цијену услуге рекламирања.

На основу свега изложеног КонкурENCIЈски савјет је утврдио да ТВ ОБН не нарушава тржишну конкуренцију у смислу члана 4. став (1) под д) Закона о конкуренцији, те је одлучио као у диспозитиву овог Рјешења.

Наводе ИАА о неправилностима везаним за плаћање пореза, захтјеве за измјену регулативе са циљем да се одрже високи стандарди лиценцирања медија, заштите права запослених на медијима, заштите домаћег тржишта и сл., КонкурENCIЈски савјет није узео у разматрање из разлога стварне ненадлежности. Подносилац захтјева има могућност да се обрати надлежним органима за рјешавање наведених неправилности .

Ово Рјешење ће бити објављено у «Службеном гласнику БиХ» и службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Поука о правном лијеку

Ово Рјешење је коначно и против њега није допуштена жалба. Незадовољна странка може покренути спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 (тридесет) дана од дана пријема овог Рјешења односно од дана његовог објављивања.

Предсједница

Сена Хатибовић

Достављено:

- ИАА
- ТВ ОБН
- a/a